

Колтакова Віра Ігорівна,
магістрантка групи БМ-Пр(К)
кафедри професійної освіти та
комп'ютерних технологій
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНИХ МОТИВІВ СІВЕРЩИНИ ПРИ ВИВЧЕНІ СПЕЦДИСЦИПЛІН

Наразі швейна промисловість України займає не саме високе місце у світі, хоча швейні підприємства працюють майже у всіх регіонах нашої країни, окрім окупованих територій. Є дуже важливим забезпечення населення України якісним одягом та легка промисловість на сьогоднішній день знаходиться у незадовільному стані через купу серйозних проблем: відсутні на ринку товари вітчизняного виробника, значно заповнені товарами низької якості іноземного походження, погано розвинена інвестиційна та інноваційна діяльність, конкурентоспроможність вітчизняної продукції на низькому рівні за якістю та ціною. Швейна галузь відіграє важливу роль у розвитку промисловості країни, саме тому перспективи цієї галузі є вигідними економіці держави та населенню. Розвиток швейної промисловості приноситиме державі високі прибутки та можливість вийти на світовий ринок з українськими брендами та продукцією. Наразі через війну стають актуальним народні традиційні вбрання, проте доступ до великої кількості вибору матеріалів та фабричних тканин призвели до масової появи дешевих аналогів вишиванки, які нічого спільного не мають із традиційним вбранням.

Наразі розвиток швейної індустрії розвивається, але не достатньо та не завжди цей розвиток є якісним. Вивчення народної культури та народного одягу надається соціальним процесам, які траплялися у народі та впливали на формування одягу. Важливо добре розібратися у тому, які характерні риси сьогодення відповідають соціальним відносинам на етапі розвитку суспільства,

а котрі були пережитками минулого. Вивчати предмет набагато ефективніше через характер відносини між людьми, тому що соціальні відносини завжди віддзеркалюються у матеріальних речах. Використанню у сучасному моделюванні народних традицій присвячено велику кількість статей мистецтвознавців, працівників легкої промисловості та етнографів. В них автори розглядають створені художниками моделі, але саме традиційне вбрання іноді залишається поза увагою. Будучи у постійному розвитку, одяг відображає зміни соціально-економічних умов життя народу, рівень технічного прогресу та характер трудової діяльності. Одночасно він слугує своєрідним відображення психічного складу народу та національних рис, які виявляються в художньо-естетичних ознаках одягу. Тобто вивчення має включати аналіз художніх прийомів та художню творчість народу [1].

Етнос – це особливий вид спільності людей, яка утворилася історично і є особливою формою їхнього колективного існування. Етнічність – термін, який відтворює якісні характеристики людини або групи людей, пов'язаних з їх етнічним походженням та які проявляються у побуті, культурі, поведінці, ментальності, підтверджуючи це походження та вирізняючи їх з-поміж інших. Етнічна традиція – у пасіонарній теорії етнології ієрархія стереотипів та правил поведінки, культурних канонів, політичних та господарських форм, світоглядних установок, характерних для даного етносу, які передаються із покоління в покоління. Накопиченою етнічною традицією визначається своєрідність кожного етносу; саме етнічна традиція є єдиним унікальним диференціальним маркером для самоідентифікації етносу [3].

Одяг на Сіверщині вибудовувався за одним принципом пошарового накладання речі: натільне, поясне, плечове, верхнє, прикраси, головний убір. Він був характерним пишнотою форм, натуральною тканиною, ручними видами декорування. Шили одяг із натурального полотна льону, домотканого полотна та шовку ручної пряжи, які виготовлялись ручним способом. У всьому була стриманість: довжина різних складових костюму повинна була прикривати коліна, лікті, живіт, а волосся обов'язково було довгим, його не

підстригали. Тоді одяг прикрашали тканням, вибійкою, вишивкою, аплікацією, змережування, вирізування, штапівки, декоративними швами та гудзиками [2].

Щодо вишивки, то на Сіверщині переважали техніки лічильною гладдю, тамбуру та хрестика. Декорування білою вишивкою, або «панським шитвом» сільські жінки запозичили з поміщицьких маєтків, тому що у них кріпачки прикрашали вишивкою предмети панського одягу та побуту. Натуральну тканину оздоблювали малюнками, які археологи знаходять на керамічних та глиняних виробках: дерево життя, свагри, зірки, птахи, змії, безкінечники, ромби та інше. Уособлює у собі єдність всього світу дерево життя, або ж світове дерево. В образі дерева поєднується уявлення про час, простір, життя та смерть. Символ світового дерева - це й образ родючості, Богині Матері, а також дерево роду. Сварга походить від санскритського «добре» і «буття» та знайома майже всім стародавнім народам, вона означає рух Всесвіту, творчої енергії, захист усього живого. У давнину зірку пов'язували з Великою Богинею, ця шестикутна зірка з'явилася ще на початку неоліту, зображення таких зірок поширене у традиційній вишивці та у різьбленні дерева, а восьмикутна зоря – це знак чистоти і символ Діви Марії. Птах символізує людську душу, за повір'ям душа прилітає пташкою до новонародженої дитини і відлітає, коли людина помирає, тобто птахи поєднують земне і небесне.

Наші пращури володіли мовою вишивання і оздоблення шитих виробів, а сучасність тільки починає відродження забутого надбання нашої країни.

Узагальнюючи можна зробити висновок, що підприємства швейної промисловості потребують реабілітації на рівні держави, внутрішнього ринку та підприємства. На внутрішньому ринку необхідно врегулювати імпорту товарів легкої промисловості, що дасть змогу реалізовувати вітчизняні товари з використанням традиційного оздоблення одягу. При пошитті одягу майстри повинні враховувати старовинні та сучасні види крою, створювати одяг за сучасними дизайнерськими розробками, поєднуючи в одному виробі знаки та коди сивої давнини і вимоги сьогодення. Належна увага має приділятися і вивченню оздоблення традиційного вбрання, тому що матеріали, техніка

виконання, розташування та композиційна побудова допомагають зрозуміти не лише рівень матеріальних та технічних можливостей суспільства, а й соціально обумовлений характер естетичних уподобань народу, його кмітливість, винахідливість, вміння поєднувати красу з доцільністю. Дослідження різноманітних видів оздоблення, таких як художнє ткацтво, вишивка, аплікація, не тільки розкривають високу майстерність народних митців, але й часом порушують питання про походження тих чи інших явищ культури, висвітлюють етнокультурні взаємини певних груп населення [4].

При створенні одягу велике значення має правильне поєднання кольорів та знаків. Так білий колір – це сила, духовність, чистота, захист. Він випромінює енергію. Червоний колір теж енергетичний, але пульсуючий. А чорний колір поглинаючий. Коричневий – надійний, символізує щедрість Землі. Не байдужим є ставлення до цифр. Кожна із цифр до десяти має своє значення і символіку, що відтворює закономірності життєтворення. А знаки та коди то безкінечно древні знання, які правильно використовувати можуть тільки фахівці. При професійному наборі кодів, знаків, правильному використанні кольорів та чисел, при позитивній енергетиці, гарному настрою та добрих намірах майстрині вишивають духовно багату та енергетично захисну сорочку, рушник чи інший оберіг сім'ї, дому, конкретної людини.

Список використаної літератури

1. Марина Герасько Батурина, Вбрання Українців як явище традиційної культури. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/Telegram%20Desktop/5.pdf> (дата звернення 13.10.2023)
2. Сумські дебати. Мода наших прабабусь: що носили жінки на Сіверщині? Copyright 2016 – 2023. URL: <https://debaty.sumy.ua/news/moda-nashih-prababus-shho-nosili-zhinki-na-sivershhini> (дата звернення 13.10.2023)
3. Український одяг. Сайт порталу Український сувенір. Сіверщина. URL: http://odyag.ukrsov.kiev.ua/2/-/image_gallery/view/24790 (дата звернення 13.10.2023)

4. Євтух В. Б. Етнічність : Енциклопедичний довідник. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Центр етноглобалістики. К. : Фенікс, 2012. 396 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/731/evtuh-enc-slov.pdf?sequence=3> (дата звернення 13.10.2023)